

Az edző, sportoló, szülő kapcsolat

A család (szülő)- sportoló kapcsolat

A család fogalma:

„különmű, legalább két generációhoz tartozó személyek csoportja, amely reprodukálja önmagát. A tagok egymáshoz való viszonya vérségi vagy házassági / együttélési kapcsolaton alapul. A család meghatározó szerepet tölt be a társadalom fenntartásában, a tapasztalatok, szerepek és normák közvetítésében, a nevelésben” (Bodonyi & Hegedűs, 2006).

A család funkciói:

- ✓ Biológiai
- ✓ Gazdasági
- ✓ Ézelmi szükségletek kielégítése
- ✓ A társadalmi státusz meghatározása
- ✓ Az öregekről való gondoskodás
- ✓ Kulturális igény, szabadidő
- ✓ Családtagok irányítása
- ✓ Nevelés, személyiségformálás

A családban érvényesülő nevelő hatások:

Állandóan kétféle hatás érvényesül a családban:

1. Rejtett, spontán megnyilvánuló, akaratlanul is közvetített hatások: a gyermeket érő benyomások, tapasztalatok, légkör jellemzőit, nevelési stílust, kommunikáció jegyeit, melyeket mind tükrözi a gyermek viselkedése és másokhoz való viszonya.
2. Tudatosan irányított és közvetített nevelési hatások: amelyek megszilárdítják a gyermek magatartásmódját és értékrendszerét.

A család szerepe a sportágválasztásban:

- ✓ A szakirodalom alapján egyértelmű, hogy a gyermekek sportolásával kapcsolatos negatív tapasztalatok a szülők rovására is írhatóak.
- ✓ Jelentős a szülők szerepe a korai sport-specializációban /a nem megfelelő sport kiválasztása/.

- ✓ A sportági specializáció akkor kezdődik, amikor a szülő és/vagy gyermek a sportági sikerekről, győzelmekről és hírnév eléréséről álmodozik.
- ✓ A versenyszerű sportolás kezdete egyben a sérüléstől és kiégéstől való félelem kezdete is szorongás
- ✓ A sportsiker csak keveseknek adatik meg, így azok, akik minden másról lemondtak a tehetségük kibontakoztatása érdekében, kudarcot vallhatnak.

Leggyakrabban előforduló problémák a szülő-gyerek (labdarúgó) kapcsolatban:

- ✓ A sportoló gyermekek egyharmada egyértelműen a szülők kívánsága, illetve befolyásolása miatt űzi a sportágát.
- ✓ Ezek az esetek többségben túlzott szülői nyomást és elvárást is jelentenek, melynek következménye lehet: stressz, kiégés, érdeklődés elvesztése, a sport abbahagyása.
- ✓ Egy jól működő szülő-sportoló kapcsolat hatékonyan elősegítheti a sportsikerek elérését azzal, hogy:
 1. A zavaró magatartással kapcsolatos tényezőket és az agressziószintet csökkenti → szülői magatartás! /edző szerepe fontos/
 2. Azok a tizenévesek, akik jó kapcsolatban élnek szüleikkel magasabb énhatékonysággal és önbizalommal rendelkeznek, mint társaik.
- ✓ A szülők néha saját álmaikat szeretnék megélni gyermekeik életével vagy éppen újra élni a múlt sikereit a gyermek életén keresztül, mely természetesen
 1. csökkenti a gyermek sikerélményét,
 2. stressz-fokozó hatású és
 3. megnehezíti a sport élvezetét.
- ✓ A család egyértelműen a mérkőzések eredményeire helyezi a figyelmet a gyermek sportolását illetően → nem mindig helyes!
- ✓ Az utánpótlással foglalkozó edzők jelentős része a számszerűsíthető végeredményt veszik az értékelés alapjául és nem az egyéni fejlődést.

A család szerepe és feladatai a labdarúgó tehetség kibontakozásának folyamatában:

- ✓ A család a szocializáció elsődleges és legfontosabb színtere (Tóth, 2001)

- ✓ A sportoló gyermekek egy része nem érzi magában a megfelelő adottságot, hogy a szülők magas elvárásainak megfeleljen, így megszűnik a sporttevékenység (Budavári, 2007)
- ✓ A szülők nemcsak a sportolói karrier első fázisaiban játszanak fontos szerepet! (Van Rossum, 1995)

A család feladatai Van Rossum szerint:

- ✓ anyagi támogatás
- ✓ a háztartás megszervezésének hozzáigazítása a sportoló menetrendjéhez
- ✓ erkölcsi támogatás és általános elköteleződés
- ✓ az edzésekre és mérkőzésekre való eljutás megszervezése
- ✓ segítség a problémákban (például sérülések esetén)
- ✓ a mérkőzések támogatása

Az edző-sportoló kapcsolat:

Az edző-sportoló kapcsolat jellemzői:

1. bármikor felmondható
2. a sporttevékenység élteti
3. kölcsönös függőségen alapszik

Az edző-sportoló kapcsolatot a következők jellemzi legjobban (Jowett & Cockerill, 2003):

- ✓ a közelség (szeretet, elfogadás)
- ✓ orientáció (közös ismeret és megértés)
- ✓ egymás kiegészítése (fordított viselkedés és egymás segítése)

Az edzői tevékenység és hozzáállás meghatározza a (Mageau & Vallerand, 2003):

- ✓ sportoló motivációját és ezen keresztül az autonómiát
- ✓ kompetenciáját és
- ✓ érzelmi viszonyulását

Az edző- sportoló- szülő kapcsolat:

- ✓ Az edző, tanítvány, szülő együttműködésének hármásában az edző tekinthető kulcsfigurának.
- ✓ A sportolók nagyobb mértékben hallgatnak az edzőkre, mint szüleikre, várják tőle az elismerést.
- ✓ Az edző személye mérföldkő lehet a gyermek személyiségfejlődésében.
- ✓ Bizonyított, hogy az edző viselkedése és a sportolóval való kapcsolata a tehetség fejlődése szempontjából kiemelten fontos
- ✓ A szülő és sportoló közötti kapcsolatot az edző folyamatosan segítheti, alakíthatja.

Irodalomjegyzék:

- ✓ Bíróné Nagy Edit (2004): Sportpedagógia, Dialóg- Campus, Budapest-Pécs
- ✓ Gombocz János (2008): Sportolók nevelése, ÖTM, Sport Szakállamtitkárság, Budapest
- ✓ Bognár József (2010): Pedagógiai és sportpedagógiai ismeretek, Jegyzet, OKJ sportszakember képzés számára, Budapest